

WayScience

3rd International Scientific
and Practical Internet Conference

«Towards a Holistic Understanding: Interdisciplinary
Approaches to Tackle Global Challenges and
Promotion of Innovative Solutions»

ISBN 978-617-8293-64-2

Editorial board of International Electronic Scientific and Practical Journal «WayScience»
(ISSN 2664-4819 (Online))

The editorial board of the Journal is not responsible for the content of the papers and may not share the author's opinion.

Towards a Holistic Understanding: Interdisciplinary Approaches to Tackle Global Challenges and Promotion of Innovative Solutions: Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Internet Conference, March 11-12, 2026. FOP Marenichenko V.V., Dnipro, Ukraine, 151 p.

ISBN 978-617-8293-64-2

3rd International Scientific and Practical Internet Conference "Towards a Holistic Understanding: Interdisciplinary Approaches to Tackle Global Challenges and Promotion of Innovative Solutions" is devoted to an attempt to bring together representatives of various scientific fields to present innovative ideas and practical solutions.

Topics cover all sections of the International Electronic Scientific and Practical Journal "WayScience", namely:

- public administration sciences;
- philosophical sciences;
- economic sciences;
- historical sciences;
- legal sciences;
- agricultural sciences;
- geographic sciences;
- pedagogical sciences;
- psychological sciences;
- sociological sciences;
- political sciences;
- philological sciences;
- technical sciences;
- medical sciences;
- chemical sciences;
- biological sciences;
- physical and mathematical sciences;
- other professional sciences.

Dnipro, Ukraine – 2026

ЧИННИКИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ФАХІВЦІВ МИСТЕЦЬКИХ ПРОФЕСІЙ**Алексєєнко Н.В.**

викладач кафедри психології, педагогіки та філології

Харківська державна академія культури

ID ORCID: 0000-0003-4138-391X

Проблема професійного вигорання фахівців, як наслідку тривалого емоційного та/або інтелектуального напруження, є однією з найбільш актуальних у сучасній психологічній теорії та практиці. Їх переважна більшість зосереджена на вивченні специфіки професійного вигорання працівників сфери освіти, медицини, надання психологічних та соціальних послуг, а також рятувальників, поліцейських тощо. Зарубіжні дослідження свідчать, що представники мистецьких професій також є вразливими щодо професійного стресу та професійного вигорання, зокрема через високу конкуренцію в галузі, нестабільні та/або невизначені умови праці, високий рівень емоційної залученості, переживання психологічного напруження в процесі творчої діяльності, залежність від суб'єктивної оцінки результатів творчості з боку інших людей тощо. Все вищеперелічене створює потенційні ризики для професійного вигорання творчої особистості.

Професійне вигорання - це стан фізичного та емоційного виснаження, що виникає внаслідок дії тривалого професійного стресу (Г. Фрейдєнберг) і включає в себе три основні складові - емоційне виснаження, деперсоналізацію та редукцію професійних досягнень (К. Маслач). Серед вітчизняних науковців до вивчення професійного вигорання звертались Т. Грубі, Т. Зайчикова, Л. Карамушка, С. Максименко, О. Стельмах, Т. Титаренко та ін.

Професійне вигорання особистості визначається впливом різнорівневих чинників: економічної, політичної, соціальної ситуації в суспільстві в цілому (макрорівень); специфіки роботи організації певного профілю, в нашому випадку - театрів, філармоній, професійних спілок тощо (мезорівень); особливостями трудових відносин та особистісних стосунків у конкретному творчому колективі (мікрорівень) [1]. Слід зазначити, що дана класифікація чинників не враховує діяльність митців, які працюють на умовах самозайнятості.

В іншому підході чинники професійної деформації особистості поділяються на: зовнішні (невизначені умови праці, напружений психологічний клімат в колективі, посилена відповідальність за терміни виконання та/або результати роботи, необхідність постійної емоційної залученості тощо) та внутрішні (емоційна та/або особистісна ригідність, низький рівень стресостійкості, емоційного інтелекту, самоорганізації, самодисципліни, внутрішній локус контролю, дифузія професійної ідентичності та ін.) [2, с. 77-78].

З огляду на специфіку мистецької діяльності доцільним видається розподіл чинників професійної деформації фахівців мистецьких професій на наступні групи: організаційні, соціально-психологічні та індивідуально-психологічні.

Організаційні чинники пов'язані зі специфікою мистецької діяльності й включають в себе: високий рівень конкуренції в професії, ненормований робочий день, нерівномірний розподіл зайнятості протягом року, і, як наслідок, фінансову нестабільність та ін. Соціально-психологічні чинники визначають особливості міжособистісної взаємодії в мистецькому середовищі, зокрема: соціально-психологічний клімат у визначеному колективі/групі, наявність/відсутність соціальної підтримки, наявні моделі комунікації, шляхи вирішення конфліктних ситуацій, рівень очікувань з боку роботодавців та публіки тощо. Індивідуально-психологічні чинники відображають вплив психологічних та особистісних характеристик митця, які збільшують ризик професійного вигорання, наприклад: надмірна емоційна чутливість, недостатньо розвинена здатність до саморегуляції поведінки, страх професійної невдачі, високий рівень домагань, перфекціонізм, низький рівень стресостійкості, відсутність

навичок подолання складних життєвих ситуацій, нерозмежування особистого життя та професійної діяльності та ін.

Отже, мистецька діяльність є складним соціально-психологічним феноменом, перебіг якого визначається організаційними, соціально-психологічними та індивідуально-психологічними чинниками. Поєднання зазначених чинників визначає ризик настання професійного вигорання серед фахівців мистецьких професій.

Список літератури:

1. Дослідження синдрому «професійного вигорання» у вчителів. / Л.М. Карамушка, Т.В. Зайчикова, О.С. Ковальчук, Г.Л. Федосова, О.Ф. Філатова, О.А Філь. Київ: Міленіум. 2004. 24 с.
2. Стельмах О. Чинники професійного вигорання особистості. Молодь і ринок. 2022. № 5 (203). С.76 - 80.